

PROBLEME DE ARHIVISTICĂ

Cîteva observații privind constituirea și delimitarea fondurilor arhivistice create de instituții ale administrației locale

MIHAI CERGHEDEAN

Arhivele de stat sau naționale s-au constituit în toate țările lumii ca păstrătoare ale celor mai valoroase documente care privesc trecutul istoric al fiecăreia. Corespondența oficială sau particulară, manuscrise, planuri, hărți, filme, diapozitive, fotografii, înregistrări fonice sau video, stampe, sigilii, înscrisuri de orice fel, care prin conținutul lor au valoare istorică sau documentară, toate constituie Fondul Arhivistic Național, fond pe care instituția Arhivelor este chemată să-l organizeze și să-i întocmească o evidență cât mai potrivită pentru a facilita folosirea și cercetarea documentelor în cele mai diferite scopuri științifice sau practice.

Dacă la începuturi Arhivele Statului erau simpli depozitari, în urma unor acumulări cantitative s-a impus saltul firesc, cel al organizării după criterii stabilite. Încă de la intrarea documentelor în Arhivele Statului s-au aplicat o serie de criterii asupra documentelor existente deja în depozite. Aceste criterii s-au ales în funcție de natura documentelor, de depunător sau după necesitățile momentului în care s-a început operațiunea de organizare. Se distinge într-o primă fază, organizarea arhivelor după deținători, după perioadele de formare a arhivelor, o organizare după perioadele istorice, după conținutul documentelor, după suportii documentelor etc.¹ Fiecare dintre criteriile adoptate într-o perioadă sau alta răspundeau unor cerințe imediate sau de perspectivă, practice (cu precădere) sau vizînd o posibilă cercetare științifică.

În epoca contemporană, pe plan național și internațional, s-a impus, ca mod de organizare a arhivelor, fondul arhivistic și întocmirea evidențelor în raport de acesta. Strîns legate și păstrînd multe din caracteristicile fondului sînt colecțiile arhivistice. Aceste două categorii arhivistice stau, de fapt, la baza întregii activități în Arhivele Statului. Și e firesc, fiindcă, organizînd astfel documentele, se încearcă de fapt o reconstituire a întregului sistem instituțional care funcționa pe un anumit teritoriu, la o anumită dată. Din punct de vedere practic, al organizării documentelor pe rafturi, cel puțin pînă la introducerea pe calculator a acestei operațiuni, este bine ca și depozitul să fie organizat ținînd seama, pe cît posibil, de sistemul instituțional pomenit mai sus.

Pe cît este de unanim acceptat fondul arhivistic, pe atît de controversată este definiția lui și, legat de aceasta, aria de cuprindere a documentelor în

¹ Marcel Dumitru Ciucă, *Arhivele existente în depozitele Arhivelor Statului și la alți deținători*, în „Revista Arhivelor”, anul LV (1978), vol. XL, nr. 4, p. 429.

cadrul unui fond. Limitînd discuția la fondurile administrației locale, am remarca faptul că, aproape toți autorii care au abordat problema fondului arhivistic, direct sau în alt context, lasă să se întrevadă o identitate între instituție și fond (principiul provenienței). Nici unul nu face distincție între creatorul de documente și creatorul de arhivă, respectiv de fond arhivistic. Cîteva exemple: Comitatul Hunedoara este atestat documentar spre sfîrșitul secolului al XIII-lea. Indiscutabil că s-au primit porunci de la autoritatea centrală care urmau să fie puse în practică de comiții numiți. Nici în cazul Hunedoarei, nici în cazul altor comitate nu avem în perioada de începuturi o arhivă a comitatelor, ba după cum se știe, actele respective le găsim în fondurile familiale ale foștilor comiți. Este vorba de arhiva la destinatar. Ori nu credem că ar fi corect să desprindem din fondurile comitatelor. Pe de altă parte, în calitatea lor de comiți, diferiți nobili au emis acte. Nici un act din perioada de începuturi emis în numele comitatului nu se păstrează în arhiva comitatului, ci la cel căruia i-a fost destinat. Altfel spus, instituția a existat, a creat chiar documente, dar la începuturile sale nu putem vorbi de un creator de arhivă.

Un alt exemplu. În secolul al XVIII-lea Comitatul Hunedoara a fost împărțit în trei apoi în patru cercuri, conduse de cîte un substitut al vicecomitelui. În arhiva comitatului apar atît ciornele unor ordine adresate substituiților vicecomitelui, cît și rapoartele ale acestora. Nu am atestat nici o arhivă și nici urme că ar fi existat arhive ale acestor subunități ale administrației locale. Din nou, instituția a existat, a creat documente, dar nu a creat arhivă. Și în acest caz se găsesc urme în arhivele familiale precum și în arhiva comitatului.

Dacă în cazul primăriilor orășenești sau ale unor comune beneficiare ale unor privilegii avem documente vechi constituite într-o arhivă, majoritatea celorlalte ajung mult mai tîrziu, în epoca modernă sau contemporană, să devină și creatori de arhivă, respectiv creatoare ale unui fond arhivistic.

În epoca contemporană au apărut situații în care unele instituții (puncte de lucru ADAS, oficii poștale, posturi de poliție, magazine comerciale, agenții CEC etc.) au o arhivă curentă formată cu precădere din evidențe operative, documente care niciodată nu vor intra în Fondul Arhivistic Național, ba mai mult aceste documente, la intervale scurte sînt depuse în arhiva organului ierarhic superior, unde sînt selecționate, în marea lor majoritate. Am mai semnalat o tendință contemporană. La nivel județean, tot mai multe profile de activități își concentrează evidențele pe calculatoare proprii, la nivelul instituției județene coordonatoare. Apare întrebarea firească, care este creatorul de arhivă, respectiv de fond arhivistic, în această situație?

În concluzie, propunem ca în abordarea noțiunii de fond arhivistic să se plece nu de la creatorul de documente, ci de la creatorul de arhivă. În cazul cînd avem de-a face cu instituții care au evoluat, data de cînd le socotim creatoare de arhivă, respectiv de fonduri arhivistice, se va putea stabili pe baza istoricului organizației respective. Cît privește situația organizațiilor contemporane, considerăm că numai prin studiul aprofundat al legislației care reglementează activitatea unității se pot lua hotărîrile cele mai potrivite.

Un principiu de care trebuie să se țină seama la abordarea problemelor legate de fondul arhivistic este acela al obiectului activității pe care o desfășoară organizația respectivă. Toți autorii sînt de acord asupra acestui criteriu.

Unii chiar dacă nu îl numesc astfel îl recunosc sau îl subînțeleg². Socotim că pentru delimitarea ariei de cuprindere a unui fond arhivistic acest principiu al păstrării obiectului activității în evoluția lui firească, cel puțin în cazul administrației locale de stat, este esențial, din acesta decurgând toate celelalte principii de care trebuie ținut cont la delimitarea unui fond arhivistic.

Administrațiile locale, indiferent ce denumire au purtat ele în diferite perioade, indiferent de gradul de autonomie, erau interpuși autorității centrale, și exprimau în același timp necesitățile societății omenești, la un anumit moment, de a-și asigura rezolvarea unor probleme care priveau interesele întregii comunități de pe un anumit teritoriu.

Indiferent de cerințele concrete ale unui moment istoric, obiectul activității comitatelor, ocirmuirilor, ținuturilor, prefecturilor, comitetelor provizorii, sfaturilor populare, consiliilor populare și din nou a prefecturilor a rămas același, administrația unui anumit teritoriu pentru o perioadă de timp.

Cel de al doilea criteriu de care trebuie ținut cont la delimitarea fondurilor administrative este așa dar cel al teritorialității. Între cele două principii există o strinsă interdependență, hotărâtor fiind, după părerea noastră, cel al obiectului activității, acesta având un caracter obiectiv, asigurând continuitatea activității, care la rându-i a existat obiectiv, chiar dacă ea a fost exercitată în numele unui interes sau altul, chiar dacă autoritatea s-a exercitat pe un teritoriu mai extins sau mai restrâns.

În cazul Prefecturii județului Hunedoara, de la apariția subdiviziunilor teritoriale în activitatea de administrare a teritoriului, obiectul activității a rămas permanent același, administrația locală. Evoluția în timp a instituției este complexă. Asistăm în anumite momente la aparente rupturi, tot timpul însă pe teritoriul actual al județului Hunedoara a fost exercitată administrația. Sub aspectul teritorialității, Comitatul Hunedoara de la apariția lui a avut în linii mari aceeași configurație geografică. În 1784 asistăm la unificarea unei părți a Comitatului Zarand cu Comitatul Hunedoara. Numele nou al comitatului era de Comitatul Hunedoarei unit cu Zarandul. Situația a durat până în anul 1790. Sîntem în fața unui fond nou? Susținem că nu. Obiectivul activității instituției a rămas același, teritoriul de bază a rămas același, s-a extins pentru o perioadă de timp, dar s-a revenit la vechiul teritoriu. Într-o situație similară s-a aflat și Comitatul Arad care a primit la rându-i o parte din Comitatul Zarand. Concret, și în cazul Comitatului Hunedoara și în cazul Comitatului Arad perioada dintre anii 1784—1790 a fost considerată ca făcînd parte din fondurile respective, asigurîndu-se astfel unitatea și continuitatea fiecărui fond în parte.

La 1848, în urma celei de a treia adunări de la Blaj, printre altele, s-a hotărît desființarea vechii administrații și instituirea unei administrații românești. Din vechiul teritoriu al comitatului Hunedoara o parte a fost integrată, se pare, administrației de la Sebeș. Din toamna lui 1848 și pînă în august 1849 teritoriul județului Hunedoara a fost succesiv cînd sub administrație românească, cînd sub administrație maghiară, în totalitate sau parțial, în raport de evoluția situației militare. Chiar administrația românească a avut

² Florea Boeraș, *Considerații cu privire la noțiunea de fond arhivistic*, în „Revista Arhivelor”, anul LI (1974), vol. XXXVI, nr. 1—2, p. 269—274. Același sens îl dă termenul de proveniență și Marcel Dumitru Ciucă în *Ordonarea și inventarierea documentelor aflate în depozitele Arhivelor Statului*, în „Revista Arhivelor”, anul LVI (1979), vol. XLI, nr. 3, p. 286—287.

în preocupările ei cu prioritate asigurarea celor necesare apărării. Sintem în fața altui fond? Susținem din nou că nu, avînd aceleași argumente ca mai sus.

O situație specială avem în privința administrației locale după înfrîngerea Revoluției de la 1848—1849, cînd în Transilvania a fost instituită o administrație militară. Întreaga țară a fost împărțită în districte militare care se subdivizau în cercuri, ca la rîndul lor acestea să se subîmpartă în subcercuri. Vechiu Comitat al Hunedoarei a fost cuprins în Districtul militar al Albei, alături de vechiul Comitat al Albei Inferioare, de cel al Zarandului și o parte din Tirnave. Deasupra comitatelor a apărut un organism nou, districtul. Teritoriul fiecărui comitat a fost împărțit în două-trei cercuri, respectiv în Hunedoara: cercul Deva, cercul Orăștie și cercul Hațeg, fiecare avînd 2—3 subcercuri subordonate.

Există suficiente argumente pentru constituirea de fonduri distincte pentru fiecare din organele administrative nou create. S-ar pierde însă din vedere faptul că toate exercitau aceeași activitate, respectiv păstrau același obiect al activității (administrația locală), s-ar pierde continuitatea în administrație, fapt care a existat obiectiv pe întreg teritoriul țării noastre. Dovada necesității de a se ține seama de acest al treilea principiu de fondare (continuitatea) e și faptul că, în 1863, se revine din nou la vechiul comitat, atît în privința numelui, cit și a teritoriului, ca să nu mai vorbim de obiectul activității. Legat de continuitate în administrație, am mai observa faptul că în România, în modul cel mai categoric, putem vorbi de o tradiție a județelor, de constituirea în timp a unor unități administrative, care chiar dacă poartă un nume sau altul în cele trei Țări Române și chiar dacă pentru o anumită perioadă de timp au fost desființate, s-a revenit mereu la ele. Ori credem că această realitate obiectivă trebuie să-și găsească reflectarea și în modul de constituire a fondurilor arhivistice.

În mod practic, în cazul fondului Prefectura județului Hunedoara, pentru a asigura continuitatea în administrație pe teritoriul județului Hunedoara, am considerat cercurile și subcercurile, care au funcționat pe acest teritoriu în perioada 1849—1860, ca serii paralele de documente în cadrul administrației generale, inventariindu-le separat pe fiecare, însă în cadrul fondului Prefectura județului Hunedoara.

Un alt moment în evoluția administrației locale în România l-a constituit cel din 1938, cînd, prin legea administrativă din 14 august 1938, teritoriul țării a fost împărțit în ținuturi care, la rîndul lor, se compunea din mai multe județe, iar județele din plăși, plășile din comune și în sfîrșit comunele din sate. În ceea ce privește județul, din punctul de vedere care ne interesează pe noi nu au avut loc schimbări importante. Problema esențială era aceea că ținutul și comuna au devenit persoane juridice și ele reprezentau interesele locale și exercitau atribuțiile de administrație generală³.

Probleme deosebite ridică împărțirea administrativă din 1950. Dacă în 1938 între autoritatea centrală și județe a fost interpus încă un organism, lucru cunoscut și în alte perioade istorice, în 1950 asistăm la o reîmpărțire chiar a județelor, care căpătaseră deja o anumită extindere teritorială tradițională, se crease o anumită complementaritate între diferite părți teritoriale ale acestora. Chiar noua împărțire în regiuni ținea seama în mare măsură de vechile ținuturi, iar la nivelul raioanelor în bună măsură de ceea ce au fost mult mai

³ C. Hamangiu, *Codul general al României*, vol. XXVI, partea II, București, 1939, p. 1471—1472.

înainte (la 1849) cercurile. Aplicăm aceleași principii ca și mai sus sau constituim fonduri independente? Rămînem sub impresiile specificului sfaturilor populare, al consiliilor sau luăm în considerare obiectul activității, teritorialitatea și continuitatea administrației? Personal înclinăm pentru asigurarea continuității.

Față de cele spuse mai sus, am mai adăuga că, atît în cazul cercurilor de după 1848, cît și în cazul sfaturilor populare raionale de după 1950 limitele lor teritoriale nu se extindeau peste granițele vechilor județe, fapt care ar permite gruparea celor 2—3 raioane de pe raza unui județ ca serii paralele de documente ale administrației locale. Asigurăm astfel, din nou, continuitatea administrației, deci a obiectului activității pe un teritoriu anumit, fapt existent obiectiv în istoria organelor locale ale administrației de stat.

Cu toată autonomia acordată filialelor, credem că este necesară intervenția Direcției Generale a Arhivelor Statului pentru rezolvarea unitară a problemei. În esență, ea fiind o chestiune de evidență, de comasare a unor inventare, constituirea unor serii în cadrul unui fond mai mare, prefectura.

Urmare a necesităților de a se asigura aplicarea corectă și în timp util a dispozițiilor administrative au apărut organe intermediare între administrațiile județene și cele comunale, respectiv preturile. Obiectivul activității acestora este cel enunțat mai sus. Ca și în cazul județelor, preturile nu trebuie să fie căutate exclusiv sub această denumire, ci privite ca subdiviziuni administrative în cadrul acestora. Astfel pusă problema, istoricul acestor instituții trebuie început odată cu apariția primilor împuterniciți ai comișilor sau prefectilor desemnați să supervizeze activitatea comunelor pe un anumit teritoriu. În acest sens socotim că cercurile din cadrul comitatelor pot fi socotite începuturile preturilor. Că aceste cercuri s-au reorganizat în decursul timpului este un adevăr. De regulă asistăm la limitarea tot mai pronunțată în spațiu în jurul unor centre (orașe sau comune) care au devenit treptat și sediul permanent al acestor organe. Dacă în cazul administrațiilor județene putem vorbi, de fonduri deschise, în cazul preturilor, odată cu încheierea activității comitetelor provizorii de plasă, se pot socoti și fondurile preturilor încheiate.

Evoluția în timp a preturilor poate fi urmărită pe baza legislației și a documentelor din arhivă. Este deosebit de util pentru o fondare corectă să privim retrospectiv atît fondurile preturilor cît și pe cele ale prefecturilor și chiar ale comunelor. Putem astfel aprecia din momentul nostru, evoluția fiecărei unități administrative în parte. Istoricul preturilor, ca și al celorlalte instituții este deosebit de util. Ca și în cazul preturilor, putem vorbi nu numai de continuitate, ci chiar de crearea unor adevărate entități teritoriale. Remarcăm că în epoca contemporană, așa numitele C.U.A.S.C.-uri acoperă în linii generale vechile teritorii ale preturilor. Dacă din punct de vedere administrativ, preturile s-au dovedit a nu mai fi necesare, aceste entități teritoriale și-au găsit o altă formă de manifestare, în sfera economică.

Comuna este unitatea administrativă de bază. Numele de comună derivă dintr-un alt termen, cel de comunitate, întîlnit și uzitat chiar în perioadele mai vechi. Termenul de comunitate indică de fapt o așezare omenească, o localitate, un sat. Faptul a dat naștere la confuzii între ceea ce numim noi astăzi comuna și sat. Au existat chiar perioade tîrzii cînd pentru ceea ce numim astăzi sat se folosea termenul de comună, chiar anumite atribute ale administrației erau exercitate la nivelul acestora, fără să depistăm pînă în prezent constituirea unui fond arhivistic la nivelul vreunui sat.

Fenomenul de grupare a unor sate în jurul unuia dintre ele este semnalat din secolul al XVIII-lea. Sînt așa numitele „procese”, subdiviziuni ale cercurilor din cadrul comitatelor. Aceste grupări de sate erau de fapt niște comune mari, în fruntea cărora se afla o persoană împuternicită să rezolve problemele relațiilor acestor sate cu autoritatea, de regulă cele privind diferitele forme ale contribuției pe care locuitorii erau obligați să o presteze față de stat sau față de domnul pămîntului. Din cercetările de pînă acum este greu de urmărit evoluția acestor „procese”. Au avut un caracter ocazional, s-au constituit în unități administrative stabile? Cert este că în multe cazuri satele din cadrul unor procese atestate s-au constituit ulterior în două sau mai multe comune, de fiecare dată însă satul principal în jurul căruia se constituise „procesul” continua să fie una dintre comunele constituite pe teritoriul respectiv.

Dacă pînă în 1848 comunitățile (satele) aveau atribuții extrem de limitate din punct de vedere administrativ, după această dată asistăm la o puternică afirmare în viața publică a tuturor localităților. Sînt alese reprezentanțe sătești de către sătenii înșiși, se confecționează însemne ale autorității, sigilii sătești, pentru fiecare localitate în parte. După 1848 apar chiar în actele publice recomandări și s-a practicat alegerea unui notar comun pentru două sau mai multe sate vecine, în vederea înfăptuirii practice a administrației și purtarea scriptelor, tot mai numeroase, pe măsura curgerii timpului, o situație similară întîlnindu-se și în Principatele Unite, unde, după 1860, se constituie de asemenea comunele cu arhive proprii și servicii proprii⁴.

Din punctul nostru de vedere primăriile comunale ridică cele mai puține probleme. De altfel, se pare că în practică s-a și ajuns la un anume consens. Este firesc, deoarece obiectul activității a rămas același peste ani, teritoriul, în liniile sale generale, același și, implicit, avem și continuitate. Dacă aceasta este situația caracteristică, apar cazuri cînd teritoriul unor comune s-a extins sau s-a restrîns ori pur și simplu și-au încetat activitatea, ca, după o anumită perioadă de timp, să se reînființeze primăriile respective. Socotim că în astfel de cazuri, pentru o rezolvare corectă sau cît mai corectă și avînd la îndemîină istoricul instituției, trebuie să fondăm astfel încît să asigurăm continuitatea, chiar dacă în anumite perioade apar goluri, căci comunele, satele noastre, avînd un rang sau altul, au avut această continuitate.

O problemă care se ridică este aceea a primăriilor sătești. Așa cum spunem, după emanciparea de sub autoritatea nobiliară, comunitățile au evoluat diferit. Unele au devenit comune, în sensul modern al cuvîntului, altele au rămas ca sate. Legea pentru organizarea administrației locale din 3 august 1929 folosește un singur termen, cel de comună⁵. În schimb, legea administrativă din 14 august 1938 apare și termenul de sat. În regulamentul pentru aplicarea legii administrative din 18 noiembrie 1939 apare o definire exactă atît a comunei cît și a satului. Dacă comuna „este o corcumscripție teritorială administrativă, constituită și organizată prin lege, *eu drepturi patrimoniale și de putere publică*”, satul pur și simplu „este o așezare naturală de populație declarată astfel, conform cu prevederile legale”⁶. (sublinierile noastre). Altfel spus, nu îndeplinește nici o atribuție administrativă sau, din punctul nostru de vedere, nu este un creator de arhivă.

⁴ Aurelian Sacerdoțeanu, *Arhivistica*, București, 1970, p. 63.

⁵ C. Hamangiu, op. cit., vol. XXVII, partea III, București, 1940, p. 2598.

⁶ *Ibidem*.

În diferite perioade, instituția primăriei sătești a existat totuși, primarul avea și sigiliu, chiar și buget propriu, urmărit și întocmit de la centrul de comună, dar nu am întâlnit nici măcar un caz de existență a unui fond sau urmele acestuia, provenit de la o primărie sătească în sensul propriu al cuvântului. Faptul că în anumite perioade toate satele erau numite comune nu trebuie să ne ducă în eroare. Primarul sătesc era ajutat în exercitarea atribuțiilor sale de consiliu sătesc, dar el nu a avut în nici o perioadă un aparat administrativ propriu prin intermediul căruia să se întocmească actele (arhiva) necesare pentru afirmarea autorității. Actele, atâtea cîte le primea sau le întocmea primarul, se pare că erau depuse în arhiva comunei sau rămneau în păstrarea personală.

O altă problemă legată de fondarea documentelor provenite de la instituțiile administrației locale este aceea a denumirii fondurilor. Reglementările în vigoare stabilesc că ultima denumire a creatorului de fond va deveni numele fondului, acceptînd și denumirea cea mai uzitată din perioada de activitate a creatorului. În cazul fondurilor administrative se pare că cea de a doua variantă a devenit regulă. Vorbim de prefecturi, de preturi, de primării. Sînt puține sau foarte puține cazurile cînd mai întîlnim numiri de comitate, cercuri, subcercuri, notariate cercuale etc. În această situație apare întrebarea firească, dacă nu este cazul să se unifice, la nivelul întregii țări, denumirea fondurilor administrative, pornind tocmai de la principiile discutate în paginile de mai sus.

În aceeași idee am mai adăuga. Procedînd la sistematizarea depozitelor de fonduri administrative am simțit nevoia de a încadra la primăriile comunale și fondurile provenite de la unele sfaturi comunale, care și-au încetat activitatea în anul 1968. Unele dintre acestea au funcționat în perioada sfaturilor populare. Indiferent de nume, ele sînt în totalitate rezultatul administrației comunale. Dacă obiectul activității este cel arătat, respectiv comun tuturor, de ce toate aceste fonduri să nu aibă un nume comun? Precizăm, în evidențele filialei au fost respectate normele în vigoare, cele spuse mai sus au doar valoarea unor opinii.

Legată de problema denumirii fondurilor este și aceea a momentului cînd socotim un fond închis. Așa cum opinăm și mai sus, sîntem pentru asigurarea continuității, avînd în vedere că, indiferent de momentul istoric și indiferent în numele cui s-a exercitat, obiectul activității instituțiilor aflate în discuția noastră a rămas același, respectiv administrația locală, înfăptuită pe un anumit teritoriu de bază, care s-a extins sau s-a restrîns. Într-adevăr, o problemă, formală am spune noi, ridică acele unități administrative care și-au întrerupt activitatea pentru o perioadă de timp, ca să o reia, eventual chiar sub altă denumire. Și în acest caz sîntem pentru asigurarea continuității, chiar dacă pentru anumite perioade apar goluri. Spre exemplu, Comitatul Zarand a fost desființat în 1784, a reapărut în 1790, a dispărut din nou în 1849, ca să fie reînființat în 1860, în sfîrșit, în 1878 dispare definitiv. Sîntem pentru un singur fond, format în mai multe etape, urmînd ca în istoricul instituției și în prefața inventarului să se explice această situație. În sprijinul acestei idei aducem aceleași argumente: ale creatorului de arhivă, al obiectului activității, al teritorialității și al continuității.

Probleme ridică și fondarea documentelor create de acele compartimente ale organelor administrative care se bucură de o largă autonomie. Rămînînd consecvenți principiilor enunțate (alți autori aduc și alte criterii pentru a stabili dacă

sîntem în fața unui fond independent sau în fața unui compartiment al instituției), am arătat că, în momentul în care compartimentul de muncă își conturează clar obiectul activității (administrația drumurilor, asigurarea și administrarea veniturilor statului, coordonarea activității din agricultură, problema școlilor etc.), putem vorbi de fonduri independente. Rămîne însă deschisă problema momentului în care considerăm ca fonduri independente aceste compartimente. Din nou sîntem de părere că acest lucru se poate stabili numai pornind de la istoricul instituției respective, de la momentul cînd, prin acte normative, compartimentelor li s-a acordat o largă autonomie, rîminînd în subordinea organului administrativ numai sub aspectul îndrumărilor și al orientărilor generale.

Exemplele folosite în argumentația noastră se referă cu precădere la județul Hunedoara, aceasta fiindu-ne mai la îndemînă. Socotim însă că situația în esența ei nu diferă la celelalte județe și, de aceea, pledoaria noastră se dorește a fi un argument pentru o abordare cît mai unitară a problemelor legate de fondarea documentelor legate de instituțiile administrației locale, fiindcă administrația locală, în diferitele ei perioade de timp, a avut acest caracter unitar pe tot teritoriul țării.

R É S U M É

Dans tous les pays du monde les archives nationales ou d'état conservent les plus précieux documents concernant l'histoire de chaque nation. Les accumulations ont déterminé la nécessité de les organiser sur des critères exacts, choisis prenant compte de la nature des documents, du déposeur ou du moment où l'organisation a commencé.

De nos jours le fond archivistique et les evidences du fond se sont imposé comme la modalité nationale et internationale organiser les archives. Les spécialistes propose que le fond d'archive soit analysé par rapport au créateur d'archive et pas au créateur des documents.

Le deuxième critère dont on doit tener compte en delimitant les fonds administratifs et la territorialité. Par exemple la Préfecture Hunedoara a toujours eu la même activité, l'administration locale, même si on a crée de nouvelles subdivisions territoriales.

Un autre problème c'est la dénomination des fonds de documents créés par l'administration locale. Dans cette perspective l'auteur souligne la nécessité d'unifier au niveau national la dénomination des fonds administratifs, sur les critères déjà mentionnés.

En ce qui concerne le moment où un fond peut être considéré fermé l'auteur croit qu'on doit assure la continuité, car l'activité de l'institution est toujours resté la même: l'administration locale. Même si pour certaines périodes il n'y a pas de documents dans le fond, on recommande la même critère, comme par exemple, pour le Comitat de Zarand.

Donc l'auteur fait une plaidoirie pour aborder d'une manière unitaire les fonds de documents concernant les institutions de l'administration locale, car l'administration locale a toujours eu un caractère unitaire.

P R É C I S

All over the world state or national archives preserve the most precious documents concerning every country's history. The accumulations led to the necessity of a proper organization, on precise criteria. These criteria have been selected taking into account the type of the documents the person or institution which created them or the moment the organizing operation started.

In our days the archive fund and the classification schemes connected with it imposed as national and international modality of organizing archives. Specialists assert that the approach of the archive fund should be based not on the institution that created the document, but on the one that created the archive.

The second criterium to be taken into account in identifying the administrative funds is that of its „territory”. For example, the activity of the Hunedoara county's perfect was permanently the same, that is local administration even if territorial subdivisions have been created.

The name of the funds raises a new problem in the organization of the funds created by the local administration. This it appears necessary to unify their names at national level on the basis of the above mentioned criteria.

The moment when a fund may be considered as closed is another difficult aspect. The author of the article thinks that continuity should be preserved since the activity of the institution has remained the same: the local administration. Even if there are some blank points in the fund, he considers that the criteria applies however, as in the case of Zarand Comitat.

So, the author pleads for a unitary approach of these questions, since irrespective of epoch, the local administrator had a unitary character, all over the country.